

Als u wordt gestalkt

Wat politie, de hulpverlening en rechtshulp voor u kunnen doen

Informatie voor slachtoffers en omstanders

Colofon

Als u wordt gestalkt is een uitgave van Kennisinstituut Movisie in samenwerking met het bureau Huiselijk geweld en de politietaak van de landelijke politie.

Oorspronkelijke tekst: Thérèse Evers, aangepast i.s.m. Bianca Voerman en Cleo Brandt, recherche-psychologen en landelijk expert stalking Nationale Politie en Eltjo Lenting, landelijk beleidscoördinator huiselijk geweld en de Politietaak.

Vormgeving: ontwerpburo Suggestie & illusie

Drukwerk: Libertas

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan onder voorwaarde van de bronvermelding: © Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken.

De inhoud van deze publicaties is met grote zorg samengesteld. Desondanks is Movisie niet aansprakelijk voor de eventuele schade die ontstaat door het gebruik van deze informatie.

© Movisie, maart 2015

Deze publicatie is tot stand gekomen dankzij financiering van het ministerie van VWS.

Als u wordt gestalkt

Veel mensen krijgen te maken met stalking. Misschien overkomt het u ook. Dan heeft u te maken met een iemand die u regelmatig lastigvalt. Het kan gaan om uw ex-partner, maar ook om iemand die u vaag kent, via uw werk of een andere situatie.. Hij* belt u steeds, bestookt u met vervelende e-mails of sms't u. Het ene moment houdt hij van u, dan weer haat hij u. Nog erger wordt het wanneer hij u bedreigt en zegt dat hij u nooit meer met rust zal laten. Misschien wil de stalker een relatie met u of is hij jaloers, woedend en gefrustreerd. Het kan ook dat u geen idee heeft wie u lastigvalt en waarom.

Stalking kan allerlei gevolgen hebben. Het kan u irriteren, boos of haatdragend maken, maar ook bang of beschaamd. U durft dan bijvoorbeeld steeds minder over straat. U voelt zich bespied. U durft de telefoon niet meer op te nemen. Misschien neemt u maatregelen om uzelf en uw kinderen en familie te beschermen. Kortom: u voelt zich niet meer veilig. En natuurlijk wilt u dat de stalker stopt. De politie kan u hierbij helpen.

In deze brochure leest u meer over wat 'stalking' is, wat de politie ertegen doet en wat u kunt verwachten van rechtsbijstand en andere hulpverlening.

Wat is stalking?

Stalking (in de wet 'belaging' genoemd) is een misdrijf. Volgens de wet is belaging: 'het stelselmatig, opzettelijk en ongewenst inbreuk maken op de privacy van een ander, met het doel de ander te dwingen iets te doen, iets niet te doen of iets te dulden of met het doel vrees aan te jagen'.

Stalking is geen eenmalig incident, maar een patroon van incidenten. De frequentie, aard en ernst van de incidenten bepalen tezamen of er sprake is van een misdrijf.

Stalking (of belaging) is strafbaar als de pleger voortdurend inbreuk maakt op uw persoonlijke levenssfeer. De stalker moet daarmee tot doel hebben u tot iets te dwingen (bijvoorbeeld de relatie te herstellen) of u bang te maken. Onder de volgende voorwaarden kunt u aangifte doen van stalking:

- * Het gedrag van de stalker is structureel.
- * De stalker stalkt opzettelijk.
- * Hij stalkt om u (en uw familie) ergens toe te dwingen (bijvoorbeeld te reageren of het contact te herstellen), bang te maken of te hinderen.

Voor de strafbaarheid van stalking is het belangrijk dat één persoon te ver gaat. Dus dat de partijen elkaar niet over en weer lastigvallen. Als het kan, moet u op enig moment aan de stalker duidelijk maken dat u zijn gedrag niet op prijs stelt en dat hij hiermee moet stoppen. Bij voorkeur doet u dat per (aangetekende) brief. De politie kan u daarbij helpen.

Stalking is een klachtdelict. Dat betekent dat u bij het doen van aangifte nadrukkelijk vraagt om vervolging van de dader. De politie doet daarna onderzoek maar het is de Officier van Justitie die uiteindelijk beslist of de pleger wordt vervolgd.

Het wordt anders als u daarnaast het slachtoffer bent van bijvoorbeeld fysieke mishandeling of bedreiging. In dat geval doet de politie ook onderzoek zonder dat u dit

heeft gevraagd en aangifte is gedaan. Dat wordt “ambtholve onderzoek” en als de Officier van Justitie tot vervolging overgaat “ambtsholve vervolging” genoemd.

Wie stalkt er?

Het kan gaan om een ex-partner die het beëindigen van de relatie niet accepteert. De stalker kan ook een familielid of vriend zijn. Soms gaat het om een collega, een vage bekende of iemand die u één keer heeft ontmoet. Stalkers kunnen verschillende motieven hebben. De meest voorkomende zijn: het willen hebben of het willen herstellen van een (seksuele) relatie, frustratie en/of het idee dat hen onrecht is aangedaan. De motieven van een stalker kunnen in de loop van de tijd veranderen.

De stalker is een ex-partner

Als de stalker uw ex-partner is, overheersen gevoelens van verlating en afwijzing. Ex-partners reageren op het beëindigen van het contact soms met bitterheid en woede of blijven u lastigvallen met hun verdriet en afhankelijkheid. En misschien wel met allebei. De ene dag krijgt u berichten waarin de stalker u zijn eeuwigdurende liefde verklaart, de volgende dag volgt er een scheldkanonnade. Soms is de stalker tijdens de relatie gewelddadig of erg jaloers geweest. Een nieuwe relatie kan leiden tot toenemende jaloezie en agressie bij de ex-partner. De stalker probeert de relatie koste wat kost in stand te houden. In zijn ogen is een negatieve relatie altijd nog beter dan geen relatie.

Behalve een ex-partner kan de stalker ook een familielid of goede vriend zijn, hoewel dat minder vaak voorkomt. Ook deze stalker wordt gemotiveerd door gevoelens van verlating en afwijzing.

De stalker is een (vage) bekende of onbekende

Sommige stalkers leggen contact omdat ze uit zijn op een (vriendschappelijke of seksuele) relatie. Deze stalkers gedragen zich lomp en opdringerig of hebben psychische problemen, waardoor de stalker ideeën over de ‘relatie’ met u heeft die niet stroken met de werkelijkheid.

Het kan ook zijn dat de stalker geen relatie met u wil, maar het idee heeft dat hem onrecht is aangedaan en hij u daarvoor verantwoordelijk houdt. De stalker zoekt naar vergelding en aandacht voor dit 'onrecht'.

* Stalkers kunnen zowel mannen als vrouwen zijn. In de meeste gevallen is de pleger man en het slachtoffer vrouw. Om die reden wordt in deze brochure de stalker een 'hij' genoemd en het slachtoffer een 'zij'. Mannelijke en vrouwelijke stalkers verschillen nauwelijks van elkaar in de overlast die ze geven; vrouwelijke stalkers zijn niet minder gevaarlijk dan mannelijke stalkers.

Wat doen stalkers?

De stalker kan heel verschillende acties ondernemen. Bijvoorbeeld: u bij familie, vrienden of collega's in een kwaad daglicht stellen; via kennissen in contact met u proberen te komen; u achtervolgen op straat of 'toevallige' (ongewenste) ontmoetingen regelen. Verder kan de stalker ongevraagd op bezoek komen, posten bij uw woning of werk, geweld gebruiken of daarmee dreigen, onder valse voorwendselen informatie over u inwinnen, uw kinderen bedreigen en u vertellen dat hij ze iets zal aandoen, uw eigendommen beschadigen, goederen op uw rekening bestellen, uw huis besmeuren of in uw huis komen als u niet aanwezig bent. Mogelijk vertelt de stalker u dat hij u nooit meer met rust zal laten, dat hij alles en iedereen rondom u in de gaten houdt. De stalker kan veelvuldig en ongevraagd bellen (telefoonterreur), ongewenste post sturen, sms-berichten en e-mails verzenden. Hij kan ook stalken via internet, bijvoorbeeld via social media, en zich toegang verschaffen tot uw accounts. Ook betreft de stalker de omgeving regelmatig bij zijn acties. Kinderen, vrienden, familie en collega's worden lastiggevallen of hij verspreidt geruchten en leugens over u.

Het begint vaak 'onschuldig'

Sommige stalkers beginnen 'voorzichtig' met lastigvallen en gaan steeds verder. Bijvoorbeeld als zij denken of merken dat hun acties geen effect hebben, soms juist omdat zij zien dat hun acties wel effect hebben (omdat het slachtoffer bang wordt

bijvoorbeeld). Andere stalkers beginnen direct na het beëindigen van de relatie al met zeer intimiderend gedrag. Bij beginnende stalking bent u zich misschien nog niet bewust van de aard en ernst van het probleem en zal u mogelijk nog onderhandelen met de stalker. U denkt misschien dat als u met hem praat, hij u wel met rust zal laten. De stalker zal dit echter juist zien als een aanmoediging om door te gaan. Soms begint iemand met stalken, omdat hij wil proberen de relatie te redden; dan zoekt de stalker voortdurend contact met u om tot verzoening te komen. Daarna wordt het stalken vaak een doel op zich en misgunt hij u een leven zonder hem. De stalker zal op allerlei manieren proberen macht over u te krijgen en te houden. De hardnekkige stalker kenmerkt zich door extreme vasthoudendheid en dwingend gedrag. Stalking kan de vorm van verslaving aannemen. Hoewel de aanleiding tot stalking soms redelijk lijkt, is stalking zelf dat niet. De behoefte aan contact is voor de stalker een soort verslaving geworden. Elk nieuw contact en elke reactie voedt de verslaving. **Daarom is geen contact de beste remedie! 'Mediation' is om die reden bij stalking ook niet wenselijk.**

Welk risico loopt u?

De vraag waarmee u misschien worstelt, is welk risico u loopt met de stalker. Wat gaat hij doen? Wat kan ik van hem verwachten? Hoe lang gaat dit nog door? Hoe ver gaat hij? Veel mensen maken zich vooral zorgen over geweld, maar ook het voortduren van de stalking is een risico: de voortdurende onzekerheid en intimidatie kunnen grote en nadelige gevolgen hebben voor uw welbevinden. Het gedrag en de persoonlijkheid van de stalker zeggen iets over het risico dat u loopt. Dit risico bepaalt ook de stappen die u samen met de politie kunt zetten om het stalken te (doen) stoppen. De volgende vragen kunnen u inzicht geven over het risico dat u loopt:

Is de stalking langer dan twee weken aan de gang?

In de helft van de gevallen duurt de stalking minder dan twee weken. De stalking vindt plaats kort na het verbreken van een liefdesrelatie, betreft enkele pogingen om de relatie te herstellen of om frustratie te uiten over een recente gebeurtenis, zoals het verlies van werk of een rechtszaak.

Investeert de stalker veel tijd, energie en/of geld?

Een stalker die veel tijd, energie en/of geld investeert, zal doorgaans minder snel ophouden met stalken.

Heeft u een liefdesrelatie met de stalker gehad?

Als u een liefdes- of seksuele relatie heeft gehad met uw stalker, loopt u meer risico dat de stalker geweld zal gebruiken. Dit geldt zeker indien de stalker al tijdens de relatie geweld gebruikte of u bedreigd heeft met de dood.

Heeft de stalker eerder geweld gebruikt?

Mensen zijn gewoontedieren en gedragen zich vaak hetzelfde in vergelijkbare situaties. Dat geldt ook voor geweld. De stalker die al eerder gewelddadig was, vormt een groter risico op geweld.

Heeft de stalker aangegeven ten einde raad te zijn?

Als de stalker tegen u of iemand anders heeft aangegeven dat hij ten einde raad is en geen andere uitweg ziet dan het gebruik van geweld, is dat zorgwekkend.

Heeft de stalker gedreigd met moord of zelfmoord?

Stalking kan in uitzonderlijke gevallen voorafgaan aan ernstig geweld. Daarom is het van belang het dreigen met moord of ideeën en fantasieën rond geweld serieus te nemen. Een stalker die dreigt met zelfmoord, is behalve een risico voor zichzelf, soms ook een gevaar voor anderen. Dreigen met zelfmoord of dreigen om zichzelf letsel toe te brengen, kan overigens ook worden gedaan om anderen te manipuleren of ergens toe te dwingen.

Heeft de stalker iets met wapens?

Als u informatie heeft dat de stalker een mes of ander (vuur)wapen bezit of daar ervaring mee heeft, verhoogt dit het risico dat u loopt.

Laat de stalker heftige boosheid zien?

Veel stalkers zijn boos. Ze voelen zich afgewezen of onrechtvaardig behandeld. Ze menen ergens recht op te hebben. Bij een minderheid van de stalkers is die boosheid zo heftig dat sprake is van diepe woede of haat; indien dit aan de orde is, verhoogt dit het risico.

Heeft de stalker uw spullen vernield?

Als de stalker opzettelijk uw bezittingen heeft beschadigd of vernield tijdens de periode van stalking, verhoogt dit het risico op geweld tegen personen.

Bent u erg bang?

Uw gevoel van onveiligheid en dreiging is vaak een goede indicator. Neem dat serieus. Als u een relatie met uw stalker heeft gehad, kunt u misschien goed inschatten waartoe hij in staat is.

Middelengebruik

Alcohol- of druggebruik kan van invloed zijn op de stalker. Sommige stalkers veroorzaken vooral overlast als ze onder invloed zijn, ze verliezen dan hun zelfbeheersing.

Contact wijkagent:

Als u zich zorgen maakt over het risico dat u mogelijk loopt, bespreek dan uw zorgen met anderen en neem dan zo snel mogelijk contact op met de wijkagent of iemand anders van de politie.

Stalking als een vorm van huiselijk geweld

Stalking kan onderdeel zijn van huiselijk geweld (mishandeling door iemand uit de huiselijke kring of familie). Vaak wordt huiselijk geweld gepleegd door ex-partners die zich op de een of andere manier toegang tot het huis van hun slachtoffers verschaffen. Stalking door ex-partners loopt vaker uit op geweld. De dreigingen en intimidatie en soms lichamelijk geweld vinden dan plaats in of rond de woning van

hun ex, wellicht in het bijzijn van kind(eren). Als hier sprake van is, waarschuw dan direct de politie: bel 112. De politie kan direct het nodige doen om het geweld te laten stoppen en de plegger op te sporen.

Gevolgen voor het slachtoffer

Als u structureel wordt lastiggevallen, maakt de stalker een enorme inbreuk op uw privéleven. Ook op momenten dat de stalker niet actief is, kan uw leven beheerst worden door gevoelens van angst en dreiging. Naarmate de stalking langer duurt, gaat dit uw leven meer en meer beheersen. Dan heeft de stalker alsnog wat hij wil: dat u zoveel mogelijk met hem bezig bent, in werkelijkheid of in gedachten. U kunt een voortdurende spanning ervaren met de nodige schadelijke psychische en fysieke gevolgen. Voorbeelden daarvan zijn angst, achterdocht, extreme schrikreacties, concentratiestoornissen, slaapstoornissen, slechte eetlust, vermoeidheid en (spier)pijnen.

Gevolgen voor kinderen

Stalking kan een schadelijke invloed hebben op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Vooral als de stalker hun niet-verzorgende vader of moeder is. Bijvoorbeeld als de stalkende ouder geen omgang heeft met zijn kind(eren), hij daar wanhopig of boos van wordt en tot stalking overgaat. Ook kan de stalker proberen via de kinderen informatie in te winnen over u. Tijdens de periode dat de stalking voortduurt, is het belangrijk dat u geen direct contact hebt met de stalker. Het is beter om noodzakelijk contact over de kinderen of gedeelde bezittingen via derden te laten lopen. Ook moet het risico dat de stalker vormt, meewegen in beslissingen over de omgang met de kinderen.

Bij kinderen kunnen als gevolg van stalking dezelfde verschijnselen ontstaan als bij volwassenen. Verandering in gedrag op school kan een belangrijk signaal zijn.

Melding of aangifte

Als u de politie meldt dat u regelmatig wordt lastiggevallen door een stalker, dan wordt uw informatie in de computer vastgelegd. U informeert dus de politie, maar verwacht geen verdere actie. De politie beoordeelt de inhoud van de melding. Vervolgens kan de politie een afspraak met u maken om de problemen te inventariseren en om samen met u een plan te maken om de stalker te laten stoppen.

Hoewel een melding van een strafbaar feit vaak voldoende kan zijn om verder onderzoek in te stellen, is dat voor stalking niet het geval. Om stalking te kunnen vervolgen en onderzoek te doen, is altijd een aangifte nodig. De aangifte is een proces-verbaal waarin de politie beschrijft wat u over de situatie vertelt. Ook verzoekt u daarin de politie om verder onderzoek te doen. Het proces verbaal is een officieel, door u ondertekend document. Omdat het voor stalking over een specifieke situatie gaat, doet de politie alleen verder onderzoek als u bij de aangifte daar nadrukkelijk om vraagt en u ook na een aantal dagen nog achter uw verzoek om vervolging staat. Dit wordt ook wel 'klachte' genoemd (stalking is n.l. een klachtsdelict).

In noodsituaties waarbij de stalker u direct bedreigt, uw spullen vernielt of bijvoorbeeld uw woning probeert binnen te komen, belt u direct 112. De politie zal zo snel mogelijk bij u komen om de acute dreiging te stoppen. Als de stalker iets strafbaars doet, neemt de politie hem mee naar het bureau. Dan wordt de pleger dus "op heterdaad" aangehouden. Omdat er niet altijd voldoende bewijs aanwezig is heeft de politie geen mogelijkheden om de stalker aan te houden en strafrechtelijk in te grijpen.

Soms heeft de politie geen mogelijkheden om de stalker aan te houden. U kunt dan met het gevoel achterblijven dat de politie u niet direct helpt en de stalker alleen maar wegstuurt. Toch is het belangrijk dat u de politie blijft bellen. De politie kan dan alle waarnemingen vastleggen in een politieregister. De politie verzamelt informatie om daarmee uiteindelijk (met 'gestapelde' feiten) wel degelijk strafrechtelijk op te kunnen treden en de stalker te vervolgen.

En dan: het stappenplan

De politie is er om u te helpen het stalken te stoppen. De politie biedt zo nodig zelf hulp of verwijst u door naar de juiste instelling. Omdat stalking hardnekkig is, kan de politie dit meestal niet met een eenmalig optreden laten stoppen. Samen met u maakt de politie een plan van aanpak om de stalker te stoppen.

In alles wat de politie doet, staat uw veiligheid voorop. Dat betekent ook dat de politie u op de hoogte houdt van wat er nog staat te gebeuren - en dat u de politie op de hoogte houdt van nieuwe ontwikkelingen of veranderingen in uw situatie. Afhankelijk van de ernst van het stalken en het risico voor uw veiligheid, maakt de politie met u een volledig stappenplan (fase 1-2-3), of adviseert de politie u om direct aangifte te doen (fase 3).

Het stappenplan omvat:

- fase 1:** informatief contact met de politie, dagboek bijhouden, toestemming voor een gesprek met de pleger, eventueel doorverwijzen naar hulpverlening.
- fase 2:** normstellend gesprek met de stalker, aanbod van hulp (vrijwillig) aan de dader (risicotaxatie).
- fase 3:** aangifte en strafrechtelijk onderzoek, verplicht aanbod van hulp aan de dader.

Fase 1

De politie gaat er vanuit dat u wilt dat het stalken stopt. Goede samenwerking en heldere afspraken zijn daarbij onmisbaar. Wat is nodig voor de oplossing van het probleem?

- * U houdt zelf schriftelijk bij wat de stalker doet met een logboek waarin u datum, tijd en duur van de handelingen noteert; u maakt zo mogelijk foto's en neemt telefoongesprekken op; u bewaart email- en sms-berichten; u maakt een lijst van namen van getuigen (buren, vrienden, collega's) en noteert voor uzelf ook de naam van de politieagent die uw zaak behandelt.
- * Met de politie bespreekt u het plan van aanpak. Dit plan kan variëren van een normstellend gesprek met de stalker (in lichte gevallen) tot het direct doen van aangifte en het starten van een strafrechtelijk onderzoek tegen de stalker (in de zwaardere of risicovolle gevallen).
- * U houdt de politie op de hoogte van veranderingen of nieuwe ontwikkelingen, zoals ander stalkinggedrag.
- * U zoekt zelf op geen enkele wijze contact met de stalker of bespreekt met de politie hoe en wanneer u wel contact legt (bijvoorbeeld in verband met omgang met de kinderen).
- * U gaat ermee akkoord dat de politie een 'normstellend' gesprek voert met de stalker om tot afspraken te komen. Dit gebeurt alleen in die gevallen waarin een dergelijk gesprek naar verwachting zal leiden tot het stoppen van de stalking.

Fase 2

Vaak denken slachtoffers van stalking dat de stalker ongevoelig is voor een gesprek met de politie of dat dit het gedrag van de stalker alleen maar zal verergeren. Als de stalking nog niet zo lang aan de gang is en de inschatting van de risico's dit toelaat, kiest de politie toch vaak voor dit gesprek om de stalker duidelijk te maken dat hij zich schuldig maakt aan een misdrijf. Ter ondersteuning van dit gesprek kunt u de politie een kopie geven van de brief die u aan uw stalker heeft geschreven dat hij moet stoppen. Op deze wijze krijgt de stalker een kans ermee op te houden voordat tegen hem een strafrechtelijk onderzoek wordt gestart. De praktijk leert dat **meer dan de helft van de stalkers besluit na zo'n gesprek te stoppen** met het gedrag. Gaat de stalker toch door na dit gesprek, dan loopt hij meer risico om te worden vervolgd als er aangifte tegen hem wordt gedaan. Voldoende reden dus om dit gesprek aan te gaan. Hoewel deelname aan zo'n normstellend gesprek

voor de stalker vrijwillig is zal de politie aandringen op deelname aan dat gesprek. Ook zal de politie hem duidelijk maken dat doorgaan met stalken strafrechtelijke consequenties voor hem kan hebben. De politie biedt hem in feite een laatste mogelijkheid om strafvervolgning te voorkomen door zelf met het strafbare gedrag te stoppen.

Fase 3

Als de stalker na een normstellend gesprek besluit om toch door te gaan met stalken, kan de politie een aangifte van u opnemen en een onderzoek starten (fase 3). Ook kan het zijn dat u, op grond van uw informatie en de risicotaxatie van de politie, het advies krijgt om direct aangifte (klacht) te doen. Op basis van de aangifte (klacht) start de politie een onderzoek. De resultaten van dit onderzoek worden daarna voorgelegd aan de Officier van Justitie. De Officier van Justitie kan besluiten dat de stalker moet worden aangehouden, eventueel vast blijft zitten en voor een rechter moet verschijnen. De rechter kan naast het uitspreken van een straf ook een straat- en contactverbod opleggen.

U heeft het recht om op de hoogte te worden gehouden van het verloop van het onderzoek. Ook heeft u het recht om via de rechter een vergoeding te vragen voor de geleden schade. Dit kunt u kenbaar maken aan de politie of bij Officier van Justitie. U vult hiervoor een voegingsformulier in. Als uw schade moeilijk te bepalen is, kan een advocaat of Slachtofferhulp u hierbij ondersteunen. Zodra de stalker weer vrij komt, zullen politie en justitie proberen uw veiligheid zoveel mogelijk te helpen waarborgen. Zo kan de politie bijvoorbeeld een aantekening maken bij uw adres in de computer. Daardoor kan zij sneller reageren bij een melding.

Alarmsysteem: AWARE

Als er sprake is van voortdurend en ernstige overlast, dan is het in mogelijk om een alarmsysteem met u mee te dragen. Dat is het zogenaamde AWARE-alarm. U kunt met dit beveiligingssysteem direct de politie waarschuwen als er gevaar dreigt. Veel gemeenten bieden deze mogelijkheid aan slachtoffers van stalking of ernstige

bedreiging. Vraag hiernaar bij de politie, of bij Veilig Thuis¹ in uw gemeente (Veilig Thuis heeft een gratis telefoonnummer: 0800-2000).

Alternatieven voor een strafzaak

Huisverbod

Loopt u direct gevaar vanwege huiselijk geweld, dan kan de pleger een huisverbod (tevens contactverbod) opgelegd krijgen nadat de politie een melding van u heeft gekregen en de situatie heeft beoordeeld. Een huisverbod is een bestuurlijke maatregel die de burgemeester oplegt. De duur ervan is beperkt tot tien dagen, eventueel verlengd met 18 dagen, dus maximaal 28 dagen. Is de stalker minderjarig of verblijft hij incidenteel bij u, dan kan hij geen huisverbod krijgen.

Dading (herstelrecht)

In de lichtere gevallen van stalking kan de Officier van Justitie besluiten om schriftelijke afspraken met u en de stalker te maken. In zo'n overeenkomst kan bijvoorbeeld staan dat de stalker moet stoppen met zijn gedrag en hulp moet gaan zoeken. Sommige stalkers zullen hiermee instemmen, omdat ze weten dat ze anders voor de rechter moeten verschijnen. Men noemt deze procedure 'dading'. Het is een alternatief voor een strafproces, en kan in een aantal gevallen voldoende druk geven voor de stalker om te stoppen met zijn gedrag. Als de stalker zich niet aan de vastgelegde afspraken houdt, kan de Officier van Justitie alsnog besluiten de zaak voor de rechter te brengen. Ook kan de Officier van Justitie besluiten om een zaak te seponeren, onder voorwaarde dat de stalker stopt met zijn gedrag en zich onder behandeling van een hulpverlener stelt. Er vindt dan geen vervolging plaats. Maar als de stalker niet stopt met het gedrag, dan kan de Officier de zaak alsnog voor de rechter brengen.

1 Vanaf 1 januari 2015 zijn de taken van het Advies- en Meldpunt kindermishandeling en van het Steunpunt Huiselijk Geweld ondergebracht bij Veilig Thuis, zie voor Veilig Thuis in uw gemeente: www.vooreenveiligthuis.nl

Spreekrecht voor slachtoffers

Als het tot een rechtszaak bij de strafrechter komt, heeft u als slachtoffer spreekrecht. Zowel schriftelijk als mondeling heeft u het recht om tijdens de zitting het woord te voeren. U kunt dan laten weten wat het effect van de stalking op uw leven is. Dit spreekrecht en de mogelijkheid om een schriftelijke verklaring in te dienen, geeft slachtoffers van ernstige misdrijven (dus ook van huiselijk geweld en sommige stalkingzaken), de mogelijkheid om hun stem te laten horen. U bepaalt zelf of u hiervan gebruik wilt maken. Meestal kiezen slachtoffers voor een schriftelijke verklaring. Slachtofferhulp of uw advocaat kan u hierbij begeleiden en eventueel een brief namens u voorlezen tijdens de zitting.

Civielrechtelijke mogelijkheden

Tot nu toe is beschreven welke strafrechtelijke mogelijkheden u heeft om samen met de politie stappen tegen de stalker te ondernemen. Daarnaast kunt u ook civielrechtelijke stappen zetten. Zo'n procedure moet u zelf starten met behulp van een advocaat. Bij een civiele rechter kunt u via een kort geding uw zaak voorleggen aan de rechter. U kunt dan aan de rechter vragen om bijvoorbeeld de stalker een straat- en contactverbod op te leggen of de geleden schade te laten vergoeden. Als u zo'n procedure wil starten, heeft u een advocaat nodig die u aanvankelijk zelf moet bekostigen. Later kunt u (een deel van) de kosten verhalen op de stalker. Als u weinig inkomen heeft, kunt u in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten. Informatie over het vinden van een advocaat, over de eventuele vergoeding of uitleg over de civielrechtelijke mogelijkheden, vindt u o.a. bij het Juridisch Loket (zie verderop in deze brochure). De ervaring leert dat een strafrechtelijk contactverbod effectiever is dan een civielrechtelijk contactverbod. Dit komt mede doordat civielrechtelijke procedures veel inspanning vergen. Zo moet u zelf via uw advocaat het bewijs aanleveren dat de stalker het contactverbod heeft overtreden of contact zoeken met de stalker vanwege een dwangsom. Dan is er toch weer contact met de stalker, wat niet wenselijk is. Overigens kunnen de strafrechtelijke procedure (via de politie) en de civielrechtelijke procedure (via een advocaat) gelijktijdig lopen en kan de informatie over de stalking in beide zaken gebruikt worden. Informeer hier-

over bij uw advocaat die ook beter kan beoordelen wanneer welke procedure het best kan worden gestart.

Hulp voor de stalker

Vaak heeft de stalker zelf de nodige problemen. Behalve dat het stalken voor u moet stoppen, wil de politie ook bijdragen aan het doorbreken van de negatieve spiraal waarin de stalker zich bevindt. Als de stalker geen passende hulp krijgt, is het risico groot dat hij zijn gedrag in de toekomst zal herhalen. Tijdens de bemoeienis van de politie (fase 2) wordt daarom zo snel mogelijk een hulpaanbod aan de stalker gedaan. In eerste instantie is dat vrijwillig. Mocht er een strafrechtelijk onderzoek volgen (fase 3), dan zal ook bekeken worden in hoeverre de stalker in aanmerking komt voor verplichte daderhulpverlening. Daartoe zijn in veel politieregio's samenwerkingsafspraken gemaakt met justitie en instellingen voor (verplichte) daderhulpverlening.

Wat te doen bij stalking

Veel mensen die worden gestalkt, voelen zich bang en machteloos. Toch kunt u zelf ook veel doen. Hieronder enkele voorbeelden:

- * Vraag om een **vaste contactpersoon** bij de politie.
- * Reageer niet op contactpogingen door de stalker. Elk contact, hoe negatief ook, is een aanmoediging voor de stalker om door te gaan. Heeft u een voicemail met een persoonlijke boodschap? Verwijder deze, want ook uw stem horen kan de stalker aanmoedigen wederom te bellen.
- * Verzamel bewijsmateriaal en bewaar dit zorgvuldig (voor politieonderzoek); geef desnoods een kopie van dit archief aan iemand die u vertrouwt, als u bang bent dat de stalker het van u zou kunnen stelen.
- * Informeer mensen die u kunt vertrouwen over wat er gaande is; laat hen eventueel een foto zien van degene die u stalkt. Als de stalker geen contact kan krijgen met u, zal hij wellicht met mensen in uw omgeving contact opnemen. Informeer familie, vrienden en burens dat ze geen informatie over u aan de stalker mogen geven. Vraag ook of ze het u willen melden als de stalker contact met hen heeft opgenomen of ze de stalker hebben gesignaleerd in uw omgeving. Zoek ook steun en waardering van mensen in uw omgeving. Dat kunt u waarschijnlijk hard gebruiken nu.
- * Ga na welke informatie de stalker over u ter beschikking heeft. Wat deelt u via internet over uw leven? Tot welke gegevens heeft de stalker toegang? Deel alleen informatie over uw leven met mensen die u vertrouwt.
- * Hoe is de beveiliging van uw computer, woon- en werkomgeving? Soms kunnen kleine maatregelen veel effect hebben. Voorkom dat de stalker eenvoudig toegang heeft tot uw omgeving.
- * Als de stalker u volgt, probeer dan voortaan zoveel mogelijk samen met anderen te reizen en varieer zo mogelijk de routes die u neemt.

- * Beperk de overlast die het contact door de stalker geeft. Is er sprake van overlast via de telefoon of e-mail? Neem een tweede telefoonnummer en e-mailadres dat u alleen deelt met mensen die u vertrouwt. Zodoende verzamelt u nog steeds bewijsmateriaal op uw oorspronkelijke telefoon en e-mail, maar kunt u ook ongestoord met anderen communiceren en bepaalt u zelf wanneer u met de contactpogingen van de stalker wordt geconfronteerd.
- * Maak in overleg met de wijkagent of iemand anders van de politie, zo nodig een veiligheidsplan als u bang bent dat de stalker in staat is om geweld te gaan gebruiken; onderdeel van dit plan is het klaarzetten van een tas of koffer met geld, betaalpasje of creditcard, uw ziektekostengegevens, de belangrijkste papieren, sleutels, medicijnen, kleding, etc. voor het geval u acuut moet vluchten
- * Soms is contact met de stalker onvermijdelijk en staat hij ineens voor uw neus. Denk van tevoren na over hoe u dan het best kunt reageren. Probeer een discussie en escalatie te voorkomen. Hou het contact zo kort mogelijk en ga niet inhoudelijk in op vragen van de stalker.
- * Informeer uzelf over de risico's van de stalking en wat u kunt doen om de stalker te stoppen.

Praktische en emotionele steun

Stalking kan een grote impact op uw leven hebben. Misschien heeft u (en andere betrokkenen) behoefte aan hulp bij de verwerking van alle ervaringen. Soms lukt het niet om een einde te maken aan het stalken, omdat u zich te weinig weerbaar voelt of het in het algemeen al moeilijk vindt om voor uzelf op te komen. Sommige slachtoffers van stalking door de ex-partner blijken immers ook mishandeld te zijn door hem. Door die mishandeling kunt u zich extra bedreigd en machteloos voelen. In al deze gevallen is het goed om te weten waar u terecht kunt. Er zijn instellingen voor hulpverlening aan slachtoffers en getuigen van huiselijk geweld en stalking. Ook zijn er netwerken van gespecialiseerde advocaten. Via Slachtofferhulp Nederland kunt u contact leggen met lotgenoten. Verderop in de brochure vindt u adressen en informatie over deze organisaties en instanties, wat zij voor u kunnen betekenen en hoe zij te bereiken zijn.

Als u iemand kent die gestalkt wordt

Veel slachtoffers van stalking denken dat zij alleen staan in hun strijd tegen de stalker. Als u iemand kent die regelmatig wordt lastiggevallen door een ander, wijst u deze persoon dan op de mogelijkheden van de politie of geef deze folder. Juist omdat stalking zo'n invloed heeft op de persoonlijke levenssfeer van het slachtoffer, zullen velen zich hierin geïsoleerd voelen. U kunt uw bijdrage leveren door het slachtoffer te ondersteunen in de stap naar politie, hulpverlening of rechtshulp.

Waar kunt u terecht voor informatie?

 Voor informatie over strafbaarheid van stalking, een informatief gesprek, melding of het doen van aangifte:

Politie

Neem contact op met de politie; bel 0900-8844 of kijk op www.politie.nl voor het politiebureau bij u in de buurt.

Veilig Thuis

Voor informatie en advies of het doen van een melding en verzoek om hulp. Bel (gratis) 0800-2000 of kijk op www.vooreenveiligthuis.nl.

Algemeen Maatschappelijk Werk bij u in de buurt

Deze organisatie biedt emotionele, psychische en praktische steun bij huiselijk geweld en stalking. Kijk daarvoor in de gemeentegids, het telefoonboek of raadpleeg internet: www.huiselijkgeweld.nl.

Stichting Korrelatie

Stichting Korrelatie biedt advies en ondersteuning. Bel 0900-1450 (10,30 cent per minuut) of kijk op www.korrelatie.nl

Sensor (sos telefonische Hulpdienst)

Telefonisch advies en doorverwijzing via nummer 0900-0767 of kijk op: www.sensor.nl.

Weerbaarheidstraining

Bel Movisie, training en advies, telefoon: 030-789 2222, kijk op www.movisie.nl onder 'training en advies' of stuur een e-mail naar: training-advies@movisie.nl.

Voor juridische informatie, advies en gespecialiseerde advocaten:

Het juridisch loket

Biedt u alle informatie over juridische procedures en de mogelijkheden voor rechtsbijstand en rechtshulp. De loketten zijn gevestigd in de grote plaatsen in Nederland. Kijk daarvoor in de gemeentegids, het telefoonboek of raadpleeg internet: www.hetjuridischloket.nl. Telefoon: 0900-8020 (10 cent per minuut).

Raad voor Rechtsbijstand

Op www.rvr.org vindt u informatie over civiele procedures, rechtsbijstand, gespecialiseerde advocaten, informatiefolders en bereikbaarheid.

LANGZS, Landelijk AdvocatenNetwerk Geweld- en ZedenSlachtoffers.

Het is een netwerk van gespecialiseerde advocaten in bijstand aan slachtoffers van geweld- en zedendelicten in alle juridische procedures (strafrecht, civiel recht, klachtencommissies, commissies meldpunten seksueel misbruik enz.).

Website: www.langzs.nl en email: info@langzs.nl.

Vereniging voor vrouw en recht Clara Wichmann

www.vrouwenrecht.nl. E-mail: info@vrouwenrecht.nl. Op deze site vindt u o.a. advocaten die zijn gespecialiseerd in personen- en familierecht en in huiselijk-geweldzaken.

Voor praktische en/of emotionele ondersteuning na een melding of aangifte bij de politie:

Slachtofferhulp Nederland

Bel 0900-0101 of bel via de politie. U wordt dan doorverbonden met het bureau bij u in de regio. Op www.slachtofferhulp.nl staat zeer uitgebreide informatie over stalking en wat Slachtofferhulp voor u kan doen. Slachtofferhulp biedt u vooral praktische steun bij het tegengaan van stalking, maar kan u ook doorverwijzen naar instanties die u kunnen helpen bij de verwerking ervan. Ook zijn zij op de hoogte van lotgenotengroepen.

Overige informatie op internet:

www.huiselijkgeweld.nl

Deze website is van MOVISIE in samenwerking met het ministerie van Justitie en biedt veel informatie over het thema huiselijk geweld en regionale adressen waar u voor hulp terecht kunt. Kijk ook onder 'Thema's/Stalking'.

www.huisverbod.nl

Deze website geeft informatie over de procedure van het tijdelijk huisverbod en hoe de gemeente, politie en hulpverlening hierin samenwerken. U kunt hier o.a. folders downloaden voor achterblijvers en voor uit huis geplaatsten.

www.vooreenveiligthuis.nl

Deze website informeert slachtoffers, plegers en omstanders van huiselijk geweld en geeft ook een overzicht van Veilig Thuis bij u in de buurt.

In de strijd van een scheiding

Boek: Nadia Pravda, Uitgeverij Boekenplan, ISBN 90-71794-68-7

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Veel mensen krijgen te maken met stalking. Misschien overkomt het u ook. Dan heeft u te maken met een iemand die u regelmatig lastigvalt. Het kan gaan om uw ex-partner, maar ook om iemand die u vaag kent, via uw werk of een andere situatie.

Stalking kan allerlei gevolgen hebben. Het kan u irriteren, boos of haatdragend maken, maar ook bang of beschaamd. U durft dan bijvoorbeeld steeds minder over straat. U voelt zich bespied. U durft de telefoon niet meer op te nemen. Misschien neemt u maatregelen om uzelf en uw kinderen en familie te beschermen.

Kortom: u voelt zich niet meer veilig. En natuurlijk wilt u dat de stalker stopt. De politie kan u hierbij helpen. In deze brochure leest u meer over wat 'stalking' is, wat de politie ertegen doet en wat u kunt verwachten van rechtsbijstand en andere hulpverlening.